

**UCHWAŁA NR 571/XXIX/2013
RADY MIEJSKIEJ W LUBACZOWIE**

z dnia 30 stycznia 2013 r.

w sprawie przyjęcia i wdrożenia Programu Aktywności Lokalnej dla Miasta Lubaczów na lata 2013–2014 pn. „Aktywna rodzina”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Aktywności Lokalnej „Aktywna rodzina” dla Miasta Lubaczów, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubaczów oraz Kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem uchwały powierza się Komisji Budżetowo – Gospodarczej Rady Miejskiej w Lubaczowie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2013 r.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 571/XXIX/2013

Rady Miejskiej w Lubaczowie

z dnia 30 stycznia 2013 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

DLA MIASTA LUBACZÓW

na lata 2013 – 2014

pn. „Aktywna rodzina”

realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

w Lubaczowie

w ramach projektu systemowego

„Czas na aktywność w Gminie Miejskiej Lubaczów”

współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Priorytet VII Działanie 7.1 Poddziałanie 7.1.1

Spis treści Wstęp	4
I. Problemy społeczne występujące w mieście.....	5
II. Cele realizacji Programu Aktywności Lokalnej	7
III. Odbiorcy i realizatorzy Programu Aktywności Lokalnej	9
IV. Metody realizacji Programu Aktywności Lokalnej.....	10
V. Opis planowanych działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej.....	14
VI. Zakładane rezultaty Programu Aktywności Lokalnej.....	17
VII. Monitoring i ewaluacja	18
VIII. Harmonogram realizacji PAL	19
IX. Źródła finansowania.....	23

Wstęp Program Aktywności Lokalnej – „Aktywna rodzina” Program Aktywności Lokalnej (PAL) „Aktywna rodzina” jest na realizację działań, których celem jest rozwiązywanie problemów związanych z prawidłowym funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych. Program powstał na podstawie analizy sytuacji życiowej rodzin, przeprowadzonej przez pracowników MOPS, korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej, w tym w szczególności rodzin z problemami przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wychowujących dzieci z zaburzeniami psychicznymi. Program jest odpowiedzią na zapotrzebowanie na nowe formy wsparcia skierowane do osób będących klientami ośrodka pomocy społecznej. PAL jest narzędziem, które obok kontraktu socjalnego może być wykorzystywane do realizacji projektu systemowego. W programie tym najważniejszym celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych, poprzez budowanie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz stworzenie mechanizmów pomagania samemu sobie. Przedsięwzięcia w tym zakresie będą ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnych poprzez edukację społeczną, inicjowanie grup samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do lokalnych inicjatyw, promowanie działań wolontarystycznych, udostępnianie informacji o oferowanych usługach, budowanie pozytywnych związków między członkami społeczności lokalnej. PAL pozwala na realizację zadania które na nakładą na ośrodki pomocy społecznej, art. 3 ust.2 ustawy o pomocy społecznej „zapobieganie sytuacjom w wyniku których osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych nie są w stanie same pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia takich osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”. Program Aktywności Lokalnej „Aktywna rodzina” stanowi uzupełnienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubaczów na lata 2008 – 2014, jest zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Lubaczowskiego. Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w wojewódzkich jak i ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020,
- Plan Działania na lata 2007–2013 dla Priorytetu VII w Województwie Podkarpackim,
- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015 ,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013. Program „Aktywna rodzina” jest częścią realizowanego od 2008 r. projektu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie „Czas na aktywność w Gminie Miejskiej Lubaczów” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

I.

Problemy społeczne występujące w mieście

W Lubaczowie znajduje się kilka większych podmiotów gospodarczych, nie ma jednak dużych zakładów przemysłowych. Podstawowym obszarem zatrudnienia jest praca najemna w sektorze publicznym oraz prywatnym, ale liczba podmiotów, w których można znaleźć pracę jest nieduża. Powoduje to, że w mieście nasila się zjawisko bezrobocia. W województwie podkarpackim stopa bezrobocia wg stanu na koniec listopada 2009 wyniosła 15,1%, co stanowi jeden z najwyższych wskaźników w kraju, a w powiecie lubaczowskim 17,7%, co z kolei stanowi jeden z najwyższych wskaźników na terenie województwa podkarpackiego. Ponadto zanotowano wzrost liczby osób bezrobotnych w stosunku do poprzedniego m-ca o 239 osób (źródło: GUS–stopa bezrobocia w stosunku do aktywnych zawodowo). W powiecie najwięcej osób bezrobotnych (904), a wśród nich 469 kobiet zamieszkuje na terenie miasta Lubaczów (źródło: tabela Podział bezrobotnych wg miejsca zamieszkania na dzień 30.09.2009 r. Powiatowy Urząd PracyLubaczowie). Wysoki poziom bezrobocia na terenie miasta uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych osobom długotrwale bezrobotnym i powoduje, że osoby te przyzwyczajają się do bezczynności i bierności, brakuje im wiary w sens podejmowania jakichkolwiek działań mających na celu zmianę ich sytuacji życiowej, nie poszukują pracy, ograniczają swoje potrzeby i kontakty, poddają się uzależnieniom, stopniowo stają się osobami wykluczonymi z życia zawodowego i społecznego. **W mieście występuje kilka ognisk biedy chronicznej. W poszczególnych osiedlach, są to pojedyncze bloki, gdzie występuje skupisko klientów pomocy społecznej. Są to:**

- blok przy ul. Krasieńskiego 17, w którym zamieszkuje 87 osób, z tego 28 osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, co stanowi 32% wszystkich mieszkańców bloku,
- blok przy ul. Kurierów AK 4, w którym zamieszkuje 77 osób, z tego 26 osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej (33% mieszkańców bloku),
- blok przy ul. Mickiewicza 15, w którym zamieszkuje 28 osób, z tego 10 osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, (35% mieszkańców bloku),
- blok przy ul. Sobieskiego 17, w którym zamieszkuje 29 osób, z tego 13 osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, (44% mieszkańców bloku),
- blok przy ul. Szopena 32, w którym zamieszkuje 43 osoby, z tego 7 osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, (16% mieszkańców bloku).

Oprócz wymienionych osiedli na terenie miasta mieszka 10 rodzin, w których występuje zjawisko dziedziczenia biedy – członkowie tych rodzin z pokolenia na pokolenie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. W 2011 r. o pomoc finansową do MOPS zwróciły się osoby z dwóch rodzin będących już trzecim pokoleniem klientów pomocy społecznej oraz z dziesięciu rodzin stanowiących drugie pokolenie klientów OPS. Najważniejsze powody ubiegania się o pomoc społeczną w mieście Lubaczów przedstawia poniższa tabela:

POWÓD PRYZNANIA POMOCY*	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY
Ubóstwo	62
Bezdomność	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	58
Bezrobocie	481
Niepełnosprawność	249
Długotrwała lub ciężka choroba	436
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	78
Przemoc w rodzinie	7
Alkoholizm	34

II. Cele realizacji Programu Aktywności Lokalnej Głównym celem PAL jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i wychowującymi dzieci z zaburzeniami psychicznymi, wzrost ich zaradności życiowej, integracji społecznej, zwiększenie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych oraz wzrost aktywności zawodowej. **Cele szczegółowe PAL to:**

1. Zwiększenie kompetencji w zakresie umiejętności wychowawczych i rodzicielskich.
2. Przywrócenie właściwych relacji w rodzinie.
3. Nabycie nowych kompetencji w zakresie umiejętności społecznych i zawodowych.
4. Zwiększenie poziomu świadomości własnych predyspozycji społecznych i zawodowych.
5. Nawiązanie większej współpracy w działaniu na rzecz pomocy rodzinie wśród instytucji i organizacji z terenu miasta Lubaczów.
6. Wzrost poziomu wiedzy wśród mieszkańców Miasta Lubaczów na temat instytucji, organizacji i środowisk zaangażowanych w niesienie pomocy dziecku i rodzinie.

III. Odbiorcy i realizatorzy Programu Aktywności Lokalnej W roku 2013 w Programie Aktywności Lokalnej będą uczestniczyć rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w niektórych przypadkach są to rodziny niepełne lub uwikłane w przemoc domową. W 2014 r. PAL będzie skierowany do rodzin, w których wychowywane są dzieci z zaburzeniami psychicznymi. W każdym roku w Programie będzie uczestniczyć po 8 rodzin (łącznie 16 rodzin). Rodziny te korzystają ze świadczeń pomocy społecznej zarówno pieniężnych (zasiłki, usługi), jak również niepieniężnych (praca socjalna). Program będzie realizowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przez sześciu pracowników socjalnych. Nadzór nad jego realizacją będzie pełnił kierownik i główna księgowa.

IV. Metody realizacji Programu Aktywności Lokalnej W ramach PAL przewiduje się zastosowanie:

- środowiskowej pracy socjalnej - tj. działań realizowanych przez pracownika socjalnego mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- instrumentów aktywnej integracji - instrumentów z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej o których mowa w „Zasadach przygotowywania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
- działań o charakterze środowiskowym - tj. inicjatyw integrujących, obejmujących między innymi edukację społeczną i obywatelską, spotkania, debaty, konsultacje, organizowanie oraz inspirowanie mieszkańców do udziału w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

V. Opis planowanych działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej Zadanie 1 - **Aktywna integracja** obejmuje: W roku 2013:

- organizację i sfinansowanie wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez zatrudnienie asystenta rodziny,
- utworzenie grupy wsparcia prowadzonej przez trenera. W ramach tego instrumentu planowany jest cykl spotkań grupowych, których tematem będą relacje rodzic - dziecko, w celu pogłębienia świadomości rodzicielskiej oraz kompetencji w funkcjonowaniu jako rodzic. Poszerzenie wiedzy i doświadczeń z zakresu uczuć, postaw rodzicielskich, dziecięcych uczuć, sposobów nawiązywania współpracy, komunikacji z dziećmi, skuteczności i nieskuteczności pochwał i kar, a także przekazanie informacji z zakresu dyskryminacji, mobbingu oraz sposobów radzenia sobie z powyższymi zjawiskami. Ponadto przekazanie wiedzy na temat umiejętności, możliwości jakie uzyskały poprzez fakt zajmowania się wychowywaniem dzieci i prowadzeniem domu;
- organizacja stażu dla kobiet do 30 roku życia, w celu nabycia umiejętności samodzielnego wykonywania pracy oraz doświadczenia zawodowego,
- warsztaty z zakresu gospodarowania budżetem domowym i zarządzania czasem,
- „Wizaż - mój wizerunek” - zajęcia z zakresu kreowania swojego wizerunku przed przyszłym pracodawcą (ubiór, fryzura, makijaż, mowa ciała). W 2014 r. przewiduje się :

- utworzenie grupy wsparcia prowadzonej przez trenera dla rodziców wychowujących dzieci z zaburzeniami psychicznymi. Celem spotkań grupowych będzie wymiana doświadczeń oraz informacji na temat możliwości rozwoju dzieci z niepełnosprawnością,
- zdobywanie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych – szkolenia zawodowe,
- organizacja stażu dla kobiet do 30 roku życia, w celu nabycia umiejętności samodzielnego wykonywania pracy oraz doświadczenia zawodowego,
- indywidualne konsultacje psychologiczne. Zadanie 2 – **Praca socjalna** obejmuje:
 - działalność pracowników socjalnych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i całych rodzin objętych PAL w ich środowisku lokalnym w celu rozwinięcia lub wzmacniania aktywności i samodzielności życiowej poprzez prawidłowe wypełnianie ról społecznych. Ponadto aktywizowanie uczestników PAL do działań na rzecz poprawy funkcjonowania ich społeczności lokalnej. W pracy socjalnej pracownik socjalny będzie uwzględniał zasadę poszanowania godności osobistej i prawo osoby do samostanowienia o sobie. Zadanie 3 – **Działania o charakterze środowiskowym** obejmuje:
 - organizowanie działań o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, sportowym i turystycznym skierowanych do rodzin objętych działaniami PAL – tj. organizacja wyjazdu integracyjnego obejmującego wyjście na basen w Horyńcu, a następnie ognisko. W ramach edukacji zostaną przeprowadzone: zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci i integrujące rodziny. W 2014 planowane są dwa wyjazdy – do Horyńca i do Załuża (zwiedzanie mini-zoo).

VI. Zakładane rezultaty Programu Aktywności Lokalnej

1. Nabycie przez uczestników PAL nowych kompetencji w zakresie umiejętności wychowawczych i rodzicielskich.
2. Poprawa relacji pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny, osób uczestniczących w PAL
3. Wzrost praktycznych umiejętności zawodowych przy poszukiwaniu pracy i podjęciu zatrudnienia przez uczestników PAL i ich bliskich.
4. Zwiększenie umiejętności interpersonalnych, komunikacyjnych przez osoby uczestniczące w PAL. Wzrost wiedzy na temat uczuć, radzenia sobie ze stresem, frustracją, sytuacjami trudnymi, nabycie umiejętności stosowania zachowań asertywnych.
5. Większa świadomość własnych predyspozycji społecznych i zawodowych.
6. Szersza współpraca instytucji i organizacji z terenu miasta świadczących pomoc na rzecz dziecka i rodziny.
7. Poszerzenie katalogu działań aktywizacyjnych na terenie miasta oraz form wsparcia świadczonych przez MOPS.
8. Zawarcie minimum 16 umów na uczestnictwo w PAL: 2013 r.– 8 osób, 2014 r.–8 osób
9. Zakończenie udziału w projekcie w ramach PAL przez minimum 15 osób.

VII. Monitoring i ewaluacja Rezultaty i produkty PAL będą monitorowane systematycznie w trakcie realizacji projektu systemowego „Czas na aktywność w Gminie Miejskiej Lubaczów” poprzez kontrole dokumentacji, ankiety, obserwacje, wywiady z uczestnikami oraz opracowane narzędzia monitoringu. Pracownicy MOPS zatrudnieni do realizacji projektu systemowego corocznie sporządzać będą raport ewaluacyjny ze zrealizowanych działań, osiągniętych rezultatów i produktów na podstawie danych otrzymanych od pracowników socjalnych, podwykonawców oraz samych uczestników. Natomiast na koniec 2014 roku dokonana zostanie ocena i podsumowanie efektywności Programu Aktywności Lokalnej dla Miasta Lubaczów na lata 2013 – 2014 „Aktywna rodzina” w postaci raportu końcowego opracowanego przez pracowników MOPS zaangażowanych w realizację PAL.

VIII. Harmonogram realizacji PAL Program Aktywność Lokalnej dla Miasta Lubaczów „Aktywna rodzina” na lata 2013–2014 będzie realizowany zgodnie z harmonogramem realizacji projektu systemowego „Czas na aktywność w Gminie Miejskiej Lubaczów”.

IX. Źródła finansowania Środki na realizację PAL na lata 2013 – 2014 zostały zaplanowane w ramach projektu systemowego „Czas na aktywność w Gminie Miejskiej Lubaczów” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013, Priorytet VII, Działanie 7.1, Poddziałanie 7.1.1.